

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

S[e]c[und]a est co[n]sideratio cerimonialis obseruatio[n]is.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Ber. de dedi. eccē De myste. cōtē

ribilis. **30** in p̄cipio misse hui? solēnitas
tis cāta illud **Gen.** Terribilis ē loc⁹ iste
scz demonibz. Per p̄secrationē em̄ expellit
z obsurat p̄tās demonū. **Uñ** refert **Gre.**
in. iij. dial. q̄ cū ecclia q̄dā arrianoz fidelit
bus rēdita p̄secraret z reliquie b̄ti sebā
stiani z b̄re agathe illuc delate fuissent: po
pnl⁹ ibi dēz gregat⁹ est. **Ubi** em̄ dicit **Gre.**
se interfuisse ad h̄ replū dedicandū. **Cū** ḡ
pp̄li fba sese p̄mereet: q̄dā ex eis q̄ iuxta
sacrariū stabat porcū subito inter suos pe
des huc illucqz discurrere sensere: quē dū
ynuq̄sqz sentiret z iuxta se statibz indica
ret: idē porc⁹ ecclē ianuās perit z oēs per
qs̄ trāsuit in admirationē cōmouit h̄yic⁹
ri nihil potuit q̄uis sentire potuisset: q̄d
idē iteo dina pietas oñdit vt cūctis pate
sceret qz de loco eodē Anūd⁹ inhabitator
exiret. **Hec Gre.** **Secūda** ē rō honorabi
lioz ministratois: vt vtz ibidē honorabi
li⁹ sacra ministrant z reuerēt⁹ cult⁹ diui
nus celebret z noscē dei inuocet. **ij. Reg.**
ix. **Erūt** nomē meū ibi in sempitnū z oculi
mei z cor meū cūctz diebz. **In** tēplo dedi
cato. **P̄s.** **Dñs** i tēplo sc̄o suo. **Tertīa**
est rō efficacitōis exauditiōis. **Ex**inde em̄
oziōnes ibi facit nō modicā efficacā p̄se
quūf imo sūt magis exaudibiles: q̄d siḡt.
ij. Reg. vij. **Cū** venerit q̄s z orauerit in
loco isto. **s. deo** dedicato tu dñe exaudies i
celoz in firmamēto habitaculi tui z facies
oia p̄ q̄bz vocauerit te. **Hec** ibi. **Dño** q̄p̄
p̄st̄ do accepta ex deuotiōe orāt. **Aug.**
ad p̄bā. de orādo dei. **Dignior** seq̄t effe
ctus: q̄nto seruētior p̄cedit affectus. **Hec**
aut̄ deuotio auget d̄z ex p̄sideratiōe p̄se
cratiōis loci. **30** ceteris paribz efficacior
ē oīo in loco p̄secrato. **Uñ** etiā tal loc⁹ d̄z
loc⁹ oziōis: vt h̄t **Esa. iij.** **In** figura hui?
Gen. xvij. **In** illo loco vbi postea dedica
tū est: tēplū salomonis vidit iacob scalam
cuius summitas celos tangebāt: z an
geloz p̄ eam̄ ascendentes z descendentes
ad signādū q̄ orantibz in loco dedicato al
sunt angeli eoz oziōnes in celū deferētes z
dona grāz orantibz afferētes. **Uñ** ibi dem̄
seq̄t. **Clere** nō ē hic aliud nisi don⁹ dei z
p̄tra celi. **Similit̄** aut̄ de tēplo spūali q̄d
est aīa dicendū est q̄ oportz illd̄ sanctificari.
Dño p̄t̄ diaboli expulsionē. **Ja. iij.** **Re**
sistite diabolo z fugiet a vobz. **Nō** em̄ p̄t̄
de h̄bitare in anima nisi inde prius d̄z

bolus expellatur. **ij. Corinth. 6j.** **Que** cō
uērio ch̄i ad bella: q̄ d. nulla. **Non** habi
tar. p̄fecto dñs nisi in corde sc̄o. **P̄s.** **Tu**
aut̄ in sc̄o habitas. **Secūda** p̄t̄ operatiōis
acceptatiōis. **Nō** em̄ p̄t̄ opa hoīs eē do ac
cepta nisi p̄us p̄sona ei⁹ deo sit placēs et
ita sc̄a. **Uñ** **Gen. iij.** **Respect** dñs ad a
bel z ad munera. **Ubi** nota q̄m̄ p̄mo res
spectat ad abel: z deind̄ ad munera ei⁹. **Qz**
si p̄sona ip̄a nō sit deo accepta: nullatenus
p̄t̄ ei⁹ sacrificia vel opa eē deo sc̄a. **Tert**
tio p̄t̄ oziōis exauditiōis: vt oziōes sint ma
gis exaudibiles. **j. 30. ij.** **Si** cor n̄m nō
rephēdit nos fiducia h̄m⁹ vt q̄dā i ora
tiōe petierim⁹ accipiam⁹. **Oporet** igitur
aias n̄ras eē sc̄as. i. mūdās z in bono p̄
posito firmatas z deo dicatas: vt digne
sint fieri tēplū dī. **Leui. xj.** **Sc̄ti** estote q̄m̄
sc̄tūs sum̄ d̄r dñs. **Et j. 2. v. 1. ij.** **Hec** ē
volūtas dī sanctificatio vestra.

Secūda ē cōsideratio cer
rimonialis obfuarōis. **Ubi** sūt p̄sideran
de cōmōne ille q̄ in tēplo materialis de
dicatiōe obfuarī solent p̄ q̄s siḡt nob̄ ea
q̄ ad spūalis tēpli dedicatiōis z sacrificiō
nē necessaria sūt. **Et** p̄cipue h̄c p̄siderabi
mus tres p̄ncipales ceremonias q̄s etiā
cū dei grā spūaliter exponem⁹. **Prīma**
ē ceremoniā p̄cessiōal arcuitiōis. **In** dedi
catiōe em̄ ecclē materialis facit eps i
cursu ei⁹ triplicē p̄cessiōē in q̄ etiā facit
trīnā p̄cessiōē ad p̄trā z trīnā p̄clama
tiōē dī. **Attollite portas zc.** **Allegorice.**
Illa triplex circūgō signat triplicē circū
tū quē ch̄s fecit p̄t̄ ip̄ius ecclē sanctifica
tiōis. **Prīm⁹** fuit de celo i mūdū. **Secūda** de
mō i limbū. **Tertīa** de limbo ad celum.
Uñ ē p̄ illū spūalē circūitū siḡt q̄ ecclā illa
p̄secrat ad honore trinitatē. **Trīna** p̄cessi
ō siḡt spūalē ius q̄d h̄z ch̄s in sua ecclia
spūali. **i. aiabz iustz:** p̄t̄ q̄d merito sibi d̄z
aperiri porta cordis: sic clamat **Esa. v. 1.**
Ap̄t mibi foroz mea. **Est** ei ip̄a ecclā ch̄i
iure creatōis: iure redēptōis: iure p̄missi
ōis: qz me redemisti: qz tāta p̄mittz debeo a
mōi tuo meip̄m totū: imo debeo amōi
tuo plus q̄ meip̄m q̄nto maior es meip̄o
p̄ q̄ dedisti teip̄m z cui p̄mittz teip̄m. **Hec**
ille. **Trīna** aut̄ p̄clamatio siḡt triplicē d̄z
iure potētē effectū i celo: in mō d̄m̄ infer

plade significatōis F. LXXXIII

no. Manifestat em̄ dei potētia in celo in remuneratōe bonorū p̄ glaz. In mūdo in p̄fuitōe r̄ p̄ agatōe r̄ p̄ naturā. In inferno in punitōe rep̄borū p̄ iusticiā. **Do** r̄ r̄ r̄ p̄ p̄ triplice p̄cellione s̄ḡf̄ triplex circūit̄ necessari⁹ ad spūal̄ tēpli dedicatōis. **H**moi aut̄ triplex circūit̄ fieri d̄z reduce dō in mēdūa p̄tā cordis: ois r̄ opis. **T**rina p̄cellio s̄ḡf̄ triplice p̄siderationē p̄punctiua r̄ q̄st̄ ad hostiū cordis p̄cutiētē vt de p̄ctis p̄terat. **P**ria ē p̄sideratio infernalis penalit̄: ex q̄ nascit̄ r̄io: a p̄tō retrahēs **P**rouer. xv. Per timorē d̄ni declinat̄ ois a malo. **S**ec̄da ē p̄sideratio hūane fragilit̄: q̄ p̄ se vadit̄ hō in p̄ctm̄: q̄ p̄ se redire nō p̄r: q̄ sic d̄i. p̄s. Sp̄s ē vadēs r̄ nō r̄e/ d̄is: r̄ ex hac p̄sideratione nascit̄ pudor p̄ctm̄ p̄fūdēs. **D**icere. ij. Sic fur p̄fūdicitur ita r̄ tu p̄fūderis. **T**ertia est p̄sideratō diuine bonit̄: ex q̄ nascit̄ amor: in deū reducēs. **P**s. Gustate r̄ videte qm̄ suavis est d̄ns. **H**ec ei tria timor pudor: r̄ amor maxime s̄t̄ p̄ritōis inductiua r̄ sc̄rificatōis aīe p̄parat̄. **T**rina aut̄ p̄clamatō sc̄at̄ triplice increpatōne s̄uē redargutionē: q̄ s̄m̄ tres p̄dicatōes p̄sideratōes arguere d̄z r̄ increpare seip̄m peccator: vt p̄ amplius de p̄ctis p̄terat r̄ ad p̄fessionē cito faciē/ dā inducat. **D**z em̄ p̄ctōr sic alloq̄ cor suū increpādo. **D** cor humanū: cor in deuotū cor durū: respice toz mētoz infernaliū que incurristi acerbitate: r̄ p̄remisce. **R**espice p̄pue p̄ditōis vilitatē: r̄ p̄ctōz q̄ comisit̄ in deformitate: r̄ erub̄sce. **R**espice insup̄ celestū gaudioz q̄ amisisti amentatē et totis v̄tibz ad deū tuū reuertere. **B**ern. **C**ōsiderare d̄z p̄ctō: qd̄ incurrit qz infer/ nū: qd̄ offendit qz deuū: qd̄ amisit qz celū. **S**ec̄da est ceremoniā mysterialis asp̄sio n̄s: qz vicz interius r̄ exterius ecclia dedit̄ canda trina vice asp̄git̄ aq̄ b̄ndictō. **E**t h̄ ad remouēdā maledictionem quā terra a p̄ncipio cū fructu suo p̄t̄ hōis p̄ctm̄ accēs p̄t̄: vt h̄ **Gen.** ij. r̄ ad deimonis expulsioz **U**n̄ in exorcismo aq̄ d̄r. vt h̄as aq̄ exorcizata ad effūgādā oēm p̄tātē inimici r̄ ip̄m inimici r̄. **S**pūaliter ad dedicatōne tēpli spūalis necessaria ē trina asp̄sio aque cōp̄cōris. **S**icut em̄ d̄r **Bre.** **D**ēs hō/ minis cōsiderare d̄z vbi fuit r̄ erit: vbi ē: vbi nōdū est. **U**bi fuit r̄ erit: qz fuit i p̄ctō

r̄ erit in iudicio: vbi est: qz in miseria: vbi nō ē: qz nōdū ē in gl̄ia. **Q**ū igit̄ p̄siderado q̄ fuit i p̄ctō de q̄ rōnē redditur⁹ ē in iudicio: lachrymas fudit: tūc spūale tēplū tam aq̄ semel asp̄git: qm̄ ar̄ p̄ miseria: in q̄ ē ad fletū p̄p̄git: tūc sedo irrigat: qm̄ p̄ p̄ gl̄ia in q̄ nōdū ē lachrymas emittit: tūc tertio aiaz suā resp̄git. **U**l̄ p̄ fieri triplex ista a/ sp̄sio s̄m̄ triplice p̄sideratōis iā p̄us in p̄t̄ ma ceremoniā positā. **E**st aut̄ notandū qz aq̄ q̄ asp̄git ecclia dedicāda cōponit̄ ex q̄t̄ tuoz ex aq̄: vino: sale: r̄ cinere. **A**llegorice p̄ vinū lymphatū intelligit̄ s̄bū hūanatu: **M**al sc̄ritas vite sue: p̄ cinerem sue passio/ nis amaritudo. **A**d aiaz s̄ n̄as sc̄rificand̄ das cor n̄m̄ his tribz debem⁹ asp̄gere sc̄z b̄sificio icarnatōis: qd̄ p̄uocemur ad gr̄a r̄uactionē. **E**xēplo sic p̄uerlatōis p̄ qd̄ in/ formemur ad sc̄ritatē: r̄ mēoziali passiois p̄ qd̄ inflāmemur ad charitatē. **D**ozalit̄ ar̄ p̄ aquā p̄p̄ctio siue lachrymarū effusio si gnificat: de q̄ **ezech.** xxxvj. **E**fundam sup̄ vos aquā mūdā r̄ mūdabimini ab oibus iq̄namēt̄ v̄ris. **I**sta ē aq̄ lauās strātū cō/ scie. **P**s. Lauabo p̄ sin. no. lectū meū lachrymis meis strātū meū rigabo. **P**er v̄nū leticia spirital̄ intelligit̄: qz vt d̄r **p̄s.** **U**n̄ letificat cor hōis. **L**eticia em̄ spiritalē diligit̄ de⁹ in op̄ibz n̄ris. ij. **Cor.** ij. **H**la r̄ d̄atorē diligit̄ de⁹. **E**t hōm̄ spūali dedit̄ catōe d̄z eē vinū spūalis leticie **I**n cui⁹ si gura d̄r **Esdr.** vj. qz filij isrl̄ fecerūt de⁹/ catōez tēpli cū gaudio. **S**z aduertēdū qz vinū r̄ aq̄ debēt̄ iūcē misceri. **Q**ū ei p̄ctā sua respicit hō: d̄z dolere r̄ p̄p̄gi. **S**z ex alia p̄te qm̄ r̄spicit qz eū d̄ns ad tuā m̄tam reuocac̄am h̄z leticiez certe tūc aq̄ m̄y/ taf i vinū. vt d̄r **Jo.** ij. **P**er sal ar̄ intelligit̄ discretō **Q**m̄ sic d̄ia cibaria s̄i sale isrl̄ d̄a s̄t̄: ita r̄ op̄a s̄t̄a sine discretōe. **J**ō p̄cepit d̄ns **Leut.** ij. qz i oi sacrificio sal apponat̄. **B**er. **D**iscretō s̄i tā s̄t̄? ē q̄ auriga p̄tutū doct̄r̄ moz: moderat̄r̄ affectuū: hanc tolle r̄ s̄t̄ viciū erit. **H**ec ille. **P**er cinerē intelligit̄ p̄fūda hūilitatō q̄ s̄m̄ **B**er. m̄r̄ salu⁹ d̄r. **H**ec ei sepe puenit̄ ex recordatōe mortis signate p̄ cinerē **J**ob. xxxj. **E**opa ratus sum luto et assimilatus sum faulle et cineri. **L**uto dicit̄ p̄opter originis vilitatē: faulle p̄pter breuē itatē: et cineri p̄opter mortis resolutionē. **I**n dedicatōe s̄

De ded. eccē. De mysterio me

spirituali lachryillis pūctōis admisceri
debet vñū spūalis exultatōis: sal mature
discretōis: z cineres pfunde hūiltatōis.
Tertia est ceremonia figuratis deseri-
ptōis. In pavimēto em eccle signat crux
de cinere: i q cruce describit alphabetū fi-
guris siue lris hebraicis: grecis z latinis.
vt p hoc fecerit allegorice pūctio vtriusq
ppli in fide. q pūctio facta est in cruce
z p cruce. Fides ei cruce fundamētū est z
pavimentū totū scificatiōis. Vñ z mo-
raliter p h signat inscriptio articuloz fidei
nre z diuinoy pceptoy in corde p chri cru-
ce pignato. Prterea in dedicatiōe eccle
sicut alta descriptio qz vics describunt qz
ces i parietibz eccle z chrismate inūgunt
z an ipas accēsa lūminaria infigunt. Sit aut
hmoi descriptio triplici rōne. **P**rimo ad
dmonū pfutatiōez. **L**iby. Vbi cūqz dmo-
nes signū crucez viderit fugiūt timētes ba-
culū q plagā acceperūt. **S**ecdo p triū-
phi onōne. **C**ruces ei sūt vexilla chri z si-
gna triūphi ei. **V**ñ p h onōis q loc? ille
est chri dno subugat? sicut qn aliq ciuita-
tas alicui pncipi subugat? vexillū ei? i ea
erigit. **C**assiod. **L**ux est victoria chri: p-
ditio diaboli. **T**ertio ppter aploz rep-
sentationē. **D**uodeci em lūminaria an cru-
ces posita repñtant duodeci aplos q per
fidē crucifixi mundū illūinauerūt. **H**e igit
cruces chrismate inūgunt illūināz: z inflā-
mant. i. lūminaria inflāmata corā ipis ponū-
tur. qm apli fide chri crucifixi mundū vn-
xerūt ad pscie nitore q pteuz: z ad bone-
vite odore q p balsamū ligē. In chrisma-
te em sunt oleū et balsamū. **I**re illūinaue-
rūt ad cognitōez z itez inflāmauerūt ad
amōre. **D**ozalr aut in dedicatiōe spūali
debet depingi cruces in intellectu p fidez:
in mēoria p recordatiōne: in volūrate per
deuotōis affectiōez. et he cruces inūgi de-
bet nitore puritatis vite z odore scitatis
fame. **D**nt illūinari z inflāmari lūmibz bo-
noy opey ardore charitatis feruētū: vt sic
opa nra nos euident onōat chri cruce p-
gnatos: ex q tota depēdet aiaz scificatio.
In ipa em fecit dñs lauacrū de ppo san-
guine ad abluēdas sordes pctoy. **A**poc. j
Dilexit nos z la. nos a pct. nris in san. suo
Sic itaqz puz quō p ceremonias in mate-
rialis tēpli dedicatiōe obfūatas nobis ea

significant q a spūalis tēpli dedicatiōez
necessaria sunt. **S**i igit iuxta p̄dicta fecer-
rim? poterūt nre aie scificari z tēpla effi-
ci deo digna: z demōibz terribilia. **E**ro
q̄libet aia sic dedicata poterim? dicere: q̄
nā terribilis est loc? iste.

Tertia ē p̄sideratio mo-
ralis exēplatiōis. **V**bi p̄siderādū est exē-
plū de **S**acheo nobis in euāgelio hui? so-
lūitatis p̄positū q̄liter nos docet p̄para-
re et d̄sponere aias nras vt digne sint fi-
eri tēpli dei z dñs in eis dignet bitare tād-
q̄ in tēplo sibi dedicato. **S**ūt itaqz iuxta
textū euāgelicū (q̄ **L**u. xix. scribit) tria p̄si-
deranda. **P**rimū est **S**achei affectuosa
deuotio: qz ardent cupiebat tēlum videre.
Dicit itaqz euāgelicū (q̄ **M**at. xxi. scribit) p̄si-
deranda. **S**puāl: hiericho sibi
gnificat mūdū. **H**iericho ei interpretat luna
q variabilis est: et ita mūd?: quē iesus in-
trauit in sua incarnatiōe: ambulauit i sua
p̄uersatiōe: sed pambulant in sua passiōe.
Dozalr **D**ūdus est pambulāqz: qz per
eu cūctissime ē trātes dū: z nullo mō p amo-
re inordinatū est ibi inordinādū. **V**ix ei fieri
pōt vt nō inficiat q̄ rebz mūdānis p cupi-
ditatē implicat. **L**eo papa. **A**ia licet cupi-
da etiā p eriguo p̄ire nō metuit. **C**ū itaqz
sic ambularet dñs p hiericho **S**ache? qui
pnceps erat publicanoz p̄mus inter illos
q vacabāt publicz actibz. i. exactionibz q
implicat ad pctm: ac diues: z in ad q̄redō
auar? (ex q̄ in eius vocatiōe maior apparet
miseria) desiderab. **D**ex deuotioē videre
tēlum: z nō poterat p̄ turba: qz statura pu-
sillus erat z corpe z mēte. **A**mb. **N**emo ie-
sum facile videt: nemo pōt videre ielus cō-
stitur? in terra. **H**ec ille. **P**recurrez igit
ex deuotioē **S**ache? ascēdit in arborē sy-
comoz vt videret illū qz inde erat trāsitu-
rus. **B**eda in omelia. **Q**ue impossibilia
sunt apud homines: possibilia sunt apud
deum. **E**cce enim camelus depōsita gibbi
sarcina per foramen acus transit. hoc est
diues et publicanus rel: cto onere diuitia-
rum per angustam portā/ artamqz viam
que ad vitā ducit: ascēdit. **Q**ui mira deo
uotione fidei ad videndū saluatozē quod
natura min? habebat: ascēdit supplet ar-
borē. **A**z iō iuste **Q**uis rogare ipē n̄ aude